

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE

**privind manipularea cadavrelor umane și prelevarea organelor și
țesuturilor de la cadavre în vederea transplantului**

Parlamentul României adoptă prezenta lege

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art.1. – (1) Prin *cadavre umane* se înțelege persoanele care nu mai prezintă nici un semn de activitate cerebrală, cardiacă sau respiratorie și care sunt declarate decedate din punct de vedere medical, potrivit legii.

(2) Confirmarea medicală a morții cerebrale se face pe baza criteriilor de diagnostic stabilite conform legii.

Art.2. – Dreptul de manipulare a cadavrelor umane pentru diagnostic sau activități didactice și științifice revine serviciilor de anatomie patologică și de prosectură ale spitalelor și instituțiilor de medicină legală, catedrelor de anatomie și de anatomie patologică ale instituțiilor de învățământ superior medical uman de stat sau private, acreditate sau autorizate, care organizează serviciile pentru exploatarea cadavrelor.

Art.3. - Serviciile de anatomie patologică, prosectură și morfopatologie din cadrul spitalelor, precum și catedrele de anatomie patologică din instituțiile de învățământ superior medical uman asigură, prin mijloace cu caracter științific, stabilirea diagnosticului de certitudine, contribuind la realizarea cercetării științifice în domeniul medical și la îmbunătățirea asistenței medicale.

Art.4. - (1) Serviciile pentru exploatarea cadavrelor sunt structuri funcționale ale catedrelor de anatomie din instituțiile de învățământ superior medical uman care au atribuția preluării acestora, în scopul prelevării și conservării țesuturilor și organelor umane pentru activitate didactică și științifică.

(2) Instituțiile de învățământ superior medical uman care organizează servicii pentru exploatarea cadavrelor pot deține și utiliza crematorii, conform prevederilor legale în domeniul protecției mediului și cu respectarea normelor igienico-sanitare stabilite de către Ministerul Sănătății și Familiei.

Art. 5. - Activitatea de anatomie patologică constă în efectuarea de examene macroscopice și microscopice asupra produselor biologice recoltate fie persoanelor în viață, fie la autopsie cadavrelor, și anume: piese operatorii, material bioptic, biopsii de tract digestiv, bronșice, hepatice, pancreatice, renale, puncții medulare, ganglionare, lichide biologice, material aspirat cu ac fin, frotiuri exfoliative, organe, fragmente tisulare și altele asemenea.

Art. 6. - În spitale se organizează un serviciu de anatomie patologică unic, ca secție sau departament, subordonat administrativ direct conducerii spitalului, în care sunt incluse trei compartimente distincte:

- a) compartimentul de histopatologie;
- b) compartimentul de citologie;
- c) compartimentul de prosectură.

Art.7. - Activitatea din compartimentele de prosectură și autopsiile anatomo-patologice se realizează numai în spitale sau în instituții de medicină legală.

CAPITOLUL II

Serviciile de anatomie patologică și prosectură

Art.8. - (1) Activitatea de prosectură constă în următoarele:

a) efectuarea de autopsii în scop anatomo-clinic și efectuarea examenului histopatologic al fragmentelor recoltate în cursul autopsiei sunt obligatorii și este recomandabil să fie efectuate de către același anatomo-patolog, pentru a corela datele de macroscopie cu cele de microscopie și, ulterior, cu datele clinice, în scopul aprecierii gradului de concordanță anatomo-clinică;

b) activități de restaurare a aspectului cadavrelor, precum: îmbălsămarea, spălarea, îmbrăcarea și cosmetizarea cadavrelor.

(2) Activitățile prevăzute la alin. (1) lit.b) reprezintă o măsură medicală obligatorie pentru prevenirea contaminării și trebuie efectuate de personalul specializat al compartimentului de prosectură.

Art.9. – Structura organizatorică și de personal, precum și atribuțiile serviciilor de anatomie patologică și prosectură din cadrul spitalelor sunt stabilite prin ordin al ministrului sănătății și familiei.

Art.10. - (1) Autopsia anatomo-patologică se efectuează obligatoriu în toate decesele survenite în spital care nu sunt cazuri medico-legale și unde este necesară confirmarea, precizarea sau completarea diagnosticului clinic, inclusiv decesul copiilor sub un an, indiferent de locul decesului, precum și decesele materne care nu sunt cazuri medico-legale.

(2) Nu se consideră deces sub 24 de ore decesul survenit în cursul transferului între secții sau spitale, dacă nu există dubii asupra

tratamentului aplicat sau a diagnosticului de deces, precum și decesul survenit în cursul internării pentru o cură periodică a unei afecțiuni cronice terminale, dacă nu există dubii asupra tratamentului aplicat sau a diagnosticului de deces.

(3) Pentru pacienții cu afecțiuni cronice cunoscute, bine investigate, în condițiile în care aparținătorii nu au nici o rezervă asupra bolii și tratamentului aplicat și își asumă în scris responsabilitatea pentru aceasta, se poate dispune neefectuarea autopsiei sub semnătură, de către directorul spitalului, cu avizul șefului de secție unde a fost internat decedatul, al medicului curant și șefului serviciului de anatomie patologică.

Art.11. - În toate cazurile în care există suspiciunea unor implicații medico-legale prevăzute de lege, șeful serviciului de anatomie patologică din cadrul spitalului anunță în scris, în termen de 24 de ore, organele de urmărire penală competente, pentru îndrumarea cazului către instituția de medicină legală, potrivit competenței teritoriale prevăzute în Ordonanța Guvernului nr. 1/2000 privind organizarea activității și funcționarea instituțiilor de medicină legală, aprobată cu modificări prin Legea nr.459/2001, cu modificările ulterioare. Aceeași procedură se realizează și pentru decedații neidentificați și pentru cetățenii străini decedați în spital.

CAPITOLUL III

Catedrele de anatomie și organizarea serviciilor pentru exploatarea cadavrelor

Art.12. – Catedra de anatomie este o unitate funcțională în cadrul instituției de învățământ superior medical uman și care include serviciul pentru exploatarea cadavrelor, a cărui structură organizatorică și de personal este stabilită de conducerea instituției.

Art.13. – Serviciile pentru exploatarea cadavrelor din cadrul catedrelor de anatomie au următoarele atribuții:

a) preiau cadavrele pe bază de protocol încheiat între instituțiile de învățământ superior medical și serviciile de anatomie patologică și prosectură ale spitalelor;

- b) prepară și conservă cadavrele pentru disecție, punând la dispoziția învățământului anatomic și chirurgical materialul didactic;
- c) efectuează preparate anatomiche;
- d) prepară schelete;
- e) conservă țesuturi și organe.

Art.14. – Serviciile pentru exploatarea cadavrelor din cadrul catedrelor de anatomie desfășoară în principal activități de învățământ și de cercetare științifică medicală.

Art.15. - Serviciile pentru exploatarea cadavrelor din cadrul catedrelor de anatomie colaborează în activitatea lor cu compartimentele de microscopie ale catedrelor de histologie, de anatomie patologică și de biologie celulară ale instituțiilor de învățământ superior medical uman.

Art.16. – (1) Catedrele de anatomie, anatomie patologică, histologie și biologie celulară, împreună cu serviciile de prosectură constituie un departament funcțional în cadrul instituției de învățământ superior medical uman.

(2) Serviciile de prosectură din spitalele universitare sunt folosite ca baze clinice pentru catedrele de anatomie și anatomie patologică.

CAPITOLUL IV

Finanțarea și salarizarea personalului

Art.17. - (1) Finanțarea serviciilor de anatomie patologică și prosecturi din cadrul spitalului se face din bugetul Fondului de asigurări sociale de sănătate, prin bugetul spitalului, conform legii.

(2) Finanțarea serviciilor pentru exploatarea cadavrelor din cadrul catedrelor de anatomie se face din bugetul de stat alocat instituției de învățământ superior medical uman și din venituri proprii ale instituției.

(3) În cazul donatorilor de organe și/sau țesuturi aflați în moarte cerebrală, Casa Națională de Asigurări de Sănătate va deconta distinct

cheltuielile efectuate de către secțiile de anestezie-terapie intensivă, precum și cele efectuate de către Coordonarea de Transplant, pe bază de decont.

Art.18. - (1) Personalul care își desfășoară activitatea în serviciile de anatomie patologică și prosecturi ale spitalelor, precum și personalul catedrelor de anatomie, de histologie, de anatomie patologică și al catedrei de biologie celulară se încadrează în categoria locurilor de muncă în condiții deosebite de muncă.

(2) Salariile de bază ale personalului prevăzut la alin.(1) sunt cu 100% mai mari față de salariile de bază prevăzute de lege pentru aceleași categorii de personal, la care se adaugă sporurile legale.

CAPITOLUL V

Folosirea cadavrelor în scop didactic și științific și prelevarea de țesuturi și organe de la cadavre

Art.19. - Catedrele de anatomie, de anatomie patologică și serviciile de prosecturi și anatomie patologică pot prelua cadavre în scop didactic și științific în următoarele situații:

a) în situația în care există o înțelegere expresă prealabilă, acordată în scris, a pacientului sau a familiei;

b) persoanele în viață își pot pune la dispoziția instituției de învățământ superior medical uman corpul, după deces, în baza unor norme comune elaborate de către serviciile de prosectură ale spitalelor și conducerea instituțiilor de învățământ superior medical uman;

c) cadavrele nerevendicate într-o perioadă mai mare de 10 zile după deces sau cele fără aparținători sunt preluate de către serviciile pentru exploatarea cadavrelor ale catedrelor de anatomie, în baza unor norme comune stabilite de către spitale și senatul instituțiilor de învățământ superior medical uman.

Art.20. – Instituțiile de învățământ superior medical uman care preiau cadavre în scop didactic sau științific asigură serviciile funerare. Aceeași prevedere se aplică și pentru cadavrele folosite în

scopul donării de organe și/sau țesuturi, în vederea efectuării procedurilor de transplant.

Art.21. – Prelevarea de țesuturi și organe de la cadavre în vederea transplantului se face conform legii, dacă este îndeplinită una din următoarele condiții:

- a) acceptarea prealabilă, exprimată în scris în timpul vieții;
- b) acceptarea scrisă a aparținătorilor sau a reprezentantului legal, după decesul persoanei;
- c) de la persoane decedate, identificate și nerevendicate legal de nici un aparținător de gradul I sau de soț/soție, care nu au întocmit în timpul vieții declarație notarială de împotrivire.

Art.22. – Prelevarea de țesuturi și organe de la cadavre este coordonată și supravegheată de Comisia de transplant de țesuturi și organe umane din cadrul Ministerului Sănătății și Familiei, constituită conform legii.

Art.23. – Prelevarea de țesuturi și organe de la cadavre se face numai în baza unui control medical clinic și de laborator, pentru a exclude o boală infecțioasă, o posibilă contaminare sau alte afecțiuni care reprezintă un risc pentru primitor.

Art.24. – (1) Prelevarea și conservarea de țesuturi și organe de la cadavre se organizează prin centrele regionale de transplant și spitalele acreditate în acest sens de către Ministerul Sănătății și Familiei, la propunerea Comisiei de transplant de țesuturi și organe umane.

(2) Condițiile în care se poate efectua prelevarea anumitor țesuturi și organe de la cadavre sunt riguros stabilite pentru fiecare în parte de Comisia de transplant de țesuturi și organe umane.

(3) Instituțiile de învățământ superior medical uman, precum și spitalele prevăzute la alin.(1) înființează un sistem de bănci de țesuturi pentru conservarea acestora și de monitorizare a transplantului de organe.

Art.25. – Ministerul Sănătății și Familiei și instituțiile de învățământ superior medical și farmaceutic uman organizează un

sistem informațional privind prelevarea și conservarea țesuturilor și organelor umane.

Art.26. - Prelevarea de țesuturi și organe de la cadavre se face astfel încât să nu prejudicieze rezultatele autopsiei sau ale autopsiei medico-legale.

Art.27. – Manipularea cadavrelor, precum și prelevarea de țesuturi și organe de la cadavre, cu încălcarea prevederilor prezentei legi, constituie infracțiuni și se pedepsesc cu închisoare de la unu la 3 ani.

CAPITOLUL VI

Dispoziții tranzitorii și finale

Art.28. - În termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Ministerul Sănătății și Familiei, Ministerul Apelor și Protecției Mediului și instituțiile de învățământ superior medical uman vor supune aprobării Guvernului normele metodologice de aplicare a prezentei legi.

Art.29. - Orice alte dispoziții contrare prezentei legi se abrogă.

Această lege a fost adoptată de Senat în ședința din 27 februarie 2003, cu respectarea prevederilor articolului 74 alineatul (1) din Constituția României.

PREȘEDINTELE SENATULUI

Nicolae Văcăroiu

Această lege a fost adoptată de Camera Deputaților în ședința din 4 martie 2003, cu respectarea prevederilor articolului 74 alineatul (1) din Constituția României.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

Valer Dorneanu

București, 27 martie 2003
Nr. 104